

Erdészként esküszünk...,

avagy vannak-e kialakult etikai normáink és főleg betartjuk-e azokat

Nem dolgoztam és főleg nem tettem még annyit az erdőért, hogy e témában kinyilatkoztatásokat tegyek, mindössze megtörtént esetek kapcsán szeretném a figyelmet felhívni arra, hogy a jogszabályok megsértése nélkül is lehet az erdő és az erdőgazdálkodás sérelmére cselekedni. Ezek egy része esküszegésnek minősíthető, más része csak néhány emberben hagy keserű szájját, de jelenleg úgy tűnik, hogy szakmánkon belül nem figyel rájuk senki, következmények nélkül maradnak, pedig közvetlenül vagy közvetve nagyon sok embert érintenek, sőt nagyban múlhat ezen társadalmi megítélésünk is.

Először lássunk néhány tanmesét, természetesen való személyek és helyszínek nélkül.

Egy erdészeti rt. észlelte, hogy a szomszédos ingatlan tulajdonosa az rt. kezelésében lévő erdőterületen fakitermelésre készül. Kiderítette, hogy a szomszéd által megrendelt földhivatali mérés és kitzítés során a földhivatal határkiigazítás címén egy kis darab erdőt a szomszéd földjéhez csatolt. Az rt. ez ellen nem tett semmit, majd miután a szomszéd a fakitermelést elvégezte, érdekes módon a faanyagot éppen ő vette meg, noha tudatában volt annak, hogy a fakitermelés engedély nélkül történt. Mindazonáltal az esetet nem jelentette be az erdészeti hatóságnak. Amint azonban az erdészeti hatóság az ügyben eljárást kezdeményezett, az rt. „azonnal” vagyonkezelői öntudatára ébredt és kezdeményezte a földhivatalnál az ingatlan-nyilvántartási állapot visszaállítását, melyet meglepetésre a földhivatal zokszó nélkül, azonnal teljesített. Arra mindenesetre jó volt ez a kis színjáték, hogy engedély és járulékfizetés nélkül hozzá lehetett jutni a faanyaghoz. Felmerül a kérdés, miért nem lehetett az erdészeti hatóságnak bejelenteni az engedély nélküli fakitermelést, a földhivatali elmerésről miért nem tájékoztatták a KVI-t, miért nem kezdeményezték előbb az eredeti állapot helyreállítását és végül miért kellene megvenni az engedély nélkül kitermelt faanyagot.

Aztán az már csak hab a tortán, hogy amikor az erdészeti hatóság az rt.-re akart erdőgazdálkodási bírságot kiróni,

a fellebbezésben arra hivatkozva, hogy a kitermelés időpontjában a szomszéd volt a tulajdonos, éppen az általuk benyújtott iratokból derült fény az eset hátterére. Védekezésük jogos volt, de... nos, az egyéb jelzőket a tisztelt olvasó-ra bízom.

Meg kell jegyezni, hogy néhány tized hektárról és 100 m³-t alig meghaladó fatömegről van szó, de éppen ezért tartottam fontosnak megemlíteni az esetet. Vajon olyan szorult helyzetben volt a társaság, hogy rá volt utalva erre a kis gyorssegélyre, avagy nagyobb tétel esetén még inkább ezt tette volna?

Nos, íme a nagyobb tétel ezúttal szalonképebb megoldással.

Megint csak a szomszéd vágott bele egy rt. által kezelt állami erdőbe, azonban most már néhány ezer köbméter erejéig. Az rt. azonnal bejelentette az erdészeti hatóságnak, így a szomszédot erdővédelmi bírsággal – max. 50 000 Ft – sújtották, aki egyébként a fát az rt.-nek, mint jogos tulajdonát, visszaadta. Engedély, járulékbefizetés ismét mellőzve, most már egy kicsit nagyobb tételben...

Érdemes lenne az rt.-nek a fakitermelést végzőket alkalmazni, mert ilyen mennyiségű faanyagot úgy letermelni, hogy azt az rt. ne vegye észre felelős erdőőrzése mellett, csak igen figyelemreméltó gyorsasággal lehetett.

Ezek után azon is el lehet gondolkodni, vajon a legjobbat hozza-e ki az emberből a nyereségérdekeltség?

Jogosan felmerülhet a gondolat, hogy bizony a jogszabályoknak nincs elegendő visszatartó erejük, azokat kellene módosítani. Igaz is lehet, de csak a büntetés kell, hogy visszatartson valakit a hasonló dolgoktól? Ilyenkor hol van az erdészöntudat?

Vagy mit szólnak ahhoz, ha arról értesülünk, hogy valamelyik kolléga egy 2 ha-os akácos telepítési tervét 150 000 Ft-ért, egy jeles cég pedig több tízhektáros akácos telepítési tervét és a kivitelezést hektáronként 1,5 millió forint felett vállalta el?

Jó, jó, a mérnöki munkát meg kell fizetni, de hol az a határ, amikor azt mondhatjuk, megfizettek, de azért később sem mondhatnak bennünket elvtelen kufárnak.

Mit érdemel az a szakirányító, aki a magánerdő-gazdálkodó nevében en-

gedély nélkül végeztet erdőgazdálkodási munkákat? Az erdészeti hatóság az erdőgazdálkodót tudja büntetni, aki polgári peres úton érvényesítheti igényét a szakirányítóval szemben..., szabad ilyen embereket működni hagyni?

Sajnálatos módon az erdészeti köztisztviselők között is volt példa arra, hogy a kérelmezőnek erdőre vonatkozó jogszerű használatát vizsgálva szemt hunytak szerződéses szabálytalanságok felett, majd az így nyilvántartásba vett erdőgazdálkodónak azonnal engedélyeztek több ezer köbméteres fakitermelést. Végül annak befejezését követően saját hatáskörben szintén orvosolták a hibát, csak éppen a tulajdonos futhat a fája után a törvényesség felett örködni hivatott hatóság hibájából. Persze a tévedés joga jogszabályban adott, de nem ilyen esetekre!

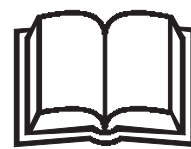
A jogszabályokat emberek alkotják, meghozataluk, módosításuk nehézkes, ráadásul eredményes alkalmazásukat nagyban elősegítené az etikus magatartás. Az élet minden területét nem is lehet, de nem is kell jogszabályokkal irányítani. Mi, emberek sokkal változatosabbak vagyunk és sokkal gyorsabban változunk, semhogy azt mindig pontosan követhetnék a jogszabályi előírások. De vannak íratlan szabályok is vagy esküvel fogadottak, melyek befolyásolják vagy kellene, hogy befolyásolják viselkedésünket. Ezeknél a számonkérés a saját lelkiismeret vagy hozzátartozóink, barátaink, kollégáink, illetve a szakmai elvárások által valósul meg.

Az Erdőtörvény végrehajtási rendeletének 7. számú melléklete az Erdészeti Szolgálati Szabályzat, amely tartalmazza az erdőgazdálkodási munkák szakirányítására és az erdő őrzését végző erdészeti szakszemélyzet esküjét. Eszerint sok egyéb mellett arra is felelsz, hogy a szakmai szabályoknak megfelelően végzik feladataikat az erdőgazdálkodás és az erdő élővilágának védelmében.

Az erdészeti hatóság előtt csak az esküt teszik le, annak betartásával, számonkérésével azonban a jogszabály a továbbiakban nem foglalkozik.

Az OEE alapszabálya a 7. § 2.2 pontban és a Kitzütetések Adományozási Szabályzata 15. pontjában szintén etikai

Megjelent

Faipari kézikönyv (Szerk.: Molnár Sándor)

Erdőtjáró embernek talán kissé szokatlan a kötetben található grafikon, kép-let, egyes molekulák szerkezetének látványja, de mégis gyanítom, hogy az erdész számára is fontos mindannak az ismeretanyagának a vázlatos elsajátítása, amit a kötet tartalmaz. Mert végül is nem mindegy, hogy az évtizedekig nevelt erdőkből kikerülő faanyagnak mi lesz a sorsa.

A terjedelmes kötetet tizenhat szerző munkájából gyűrták össze. Erdész számára fontosabb tartalomjegyzéki fejezetcímek: fahibák, szöveti elváltozások, a fa és a víz kapcsolata, szilárdsági jellemzők, a faanyag védelme szabványjegyzék.

Érdemes hát keresni a kötetet Molnár Sándor (Sopron) egyetemi tanárnál, aki egyben a kiadvány szerkesztője.

Debreczy Zsolt–Rácz István: Fenyők a Föld körül Dendrológiai Alapítvány, Budapest, 2000, pp. 552.

Két neves dendrológusunk, Debreczy Zsolt és Rácz István amerikai–magyar együttműködésben hozta létre a Dendrológiai Alapítványt, mely azt a nemes célt tűzte maga elé, hogy a mérsékelt öv még élő fás növényeit feltárja, dokumentálja és az ismereteket közkinccsé tegye. Az alapítvány részt vállal a nagy átfogó mű, a Fák Világatlaszának (Dendrológiai Atlasz) előkészítésében is. E nagy vállalkozás „melléktermékeként”, elsősorban a népszerűsítést célul tűzve, jelent meg a Fenyők a Föld körül c. mű. Ez a könyv 333 fenyőfajt ismertet 1100 színes, az eredeti élőhelyeken készült fotó és bőséges leírás segítségével. Külön-külön fejezetekben tárgyalják. Európa, Ázsia kontinentális területei, Tajvan, Japán, Nyugati Észak-Amerika, Keleti Észak-Amerika, Mexikó és Közép-Amerika, Dél-Amerika déli része, Új-Zéland, Ausztrália (Taszmánia) fenyőit, s bőséges tájékoztatást kaphatunk a fenyők általános jellemzéséből, rendszertani

elvárásokat fogalmaz meg, illetve azok megszegéséhez köt szankciókat.

Az esküben és az Erdészeti Egyesület Alapszabályában is sok minden megfogalmazásra került az erdészről – értsd ezalatt az erdészembert és az erdőgazdálkodást folytató szervezeteket is – elvárható szakmai, etikai magatartással kapcsolatban.

A jogszabályok tehát az erdészszakmára hagyták annak eldöntését, vajon amit jogszabály nem tilt, azt minden fenntartás nélkül elfogadjuk, vagy van egy olyan etikai kontroll, amely szerint még a jogszerűség felett is vállaljuk a megmérettetést? Azt hiszem, kell ilyennek lenni. Gondoljunk csak arra, hogy ezt más szakmák is kitalálták és alkalmazták már kamaráikon vagy bizottságaikon belül, illetve az Országgyűlés is foglalkozik ilyen kérdésekkel. Szakmai hagyományaink és az egyesületi élet alaposabb ismerete nélkül is azt gondolom, hogy korábban voltak ilyen fórumok és erre vonatkozó normákat

meghatároztak, talán csak fel kellene azokat eleveníteni, kiegészíteni és alkalmazni.

Az erdőnek most nagyon sok gazdája van, és az erdészeti mellett a természetvédelmi hatóság is jelentősen befolyásolja sorsát, de egyik szervezet sem alkalmas arra és nem is feladata, hogy az egész szakmára kiterjedően etikai kérdéseket vizsgáljon. Erre az egyesületi alapszabályban megfogalmazottak szerint az Országos Erdészeti Egyesület lenne alkalmas, illetve ezt valahol feladatának is gondolom.

Ahogy a szakmai elismerések megítéléséről nagyrészt az OEE dönt, úgy vélem, fel kellene vállalnia ezt a szerepet is, sőt az egyesületi tagokon kívülálló által elkövetett etikai vétségek ügyében is ki kellene nyilvánítani véleményét.

Ennek szellemében az OEE elnökségének ezen cikk megírásával együtt eljuttattam javaslatomat egy etikai bizottság létrehozására.

Környezetvédelmi újságírók etikai kódexe

1. A tiszta környezethez és a fenntartható fejlődéshez való jog alapvető jog és szorosan kapcsolódik az élethez, egészséghez és a jó közérzethez való jogokhoz. A környezetvédelmi újságíróknak tájékoztatniuk kell a nyilvánosságot a környezet ellen irányuló fenyegetésekről, legyenek azok globális, regionális nemzeti vagy helyi jellegűek.

2. Az újságírók kötelessége, hogy növeljék a nagyközönség tájékozottságát a környezetvédelmi kérdésekben. Az újságíróknak arra kell törekedniük, hogy beszámoljanak a környezetvédelmi kérdésekre vonatkozó különböző nézetekről.

3. Az újságíróknak nemcsak az a feladatuk, hogy figyelmeztessék az embereket a környezet veszélyeztetéséről már a veszély kezdetekor, hanem az is, hogy kövessék a fenyegetés alakulását, és arról tájékoztassák a lakosságot.

4. Nem engedhető meg, hogy az újságírókat hagyományos előítéletek befolyásolják ezekben a kérdésekben sem kereskedelmi, sem politikai okokból, sem a kormány melletti, sem ellenzéki elkötelezettségéből. Az újságíróknak tá-

volságot kell tartani az ilyen előítéletektől és nem szabad ilyenekhez elkötelezni magát.

5. Az újságíróknak a lehetőségekhez képest idéznie kell az információk forrását, és el kell kerülnie a borúlátó vagy spekulatív beszámolókat és az elfogult kommentálást. Le kell ellenőrizni a hírforrás autentikus voltát, legyen az akár kereskedelmi jellegű, hivatalos vagy kormányzintű.

6. Az újságíróknak elő kell segítenie az egyenlőséget az ilyen információkhoz való hozzáférésben, és segítenie kell a szervezeteket és magánszemélyeket, hogy ténylegesen hozzájussanak ezekhez az információkhoz.

7. Az újságíróknak tiszteletben kell tartaniuk azoknak a személyiségi/adatvédelmi jogait, akiket környezeti katasztrófa, természeti csapás vagy hasonló ért.

8. A környezetvédelmi újságíró ne habozzon helyesbíteni olyan információkat, amelyeket korábban helyesnek vélt vagy pedig megdönteni a nagyközönség kialakult véleményét az események lefolyásának ismeretében végzett elemzések segítségével.

(Szakújságíró)

besorolásáról, földrajzi elterjedéséről, élőhelyeiről. Függeléként a gyakoribb fajok törzsének és kérgének fotóit adják közre, s nagyon értékesnek bizonyul a szakkifejezések tára, melynek böngészésekor derül csak ki, hogy mennyi fogalmat használtunk helytelenül eddig. A szerzők – fenyőkkel kapcsolatos – hatalmas és átfogó ismeretanyagából csak ízelítőt kapunk e kötetben, de ez az ízelítő is megsokszorozza eddigi tudásunkat erről a csoportról. Remekmű ez a maga javából, aki kézbe veszi, nem csalódik, s még nagyobb tisztelettel szemléli majd a Föld e sajátos teremtményeit. Azért is lehet bátran ajánlani e könyvet ezen lap hasábjain, mert a hazai erdészek fenyők iránti szenvedelme közismert, amit e mű is fokozni fog majd áttanulmányozás után.

(Megrendelhető: Dendrológiai Alapítvány, 2092 Budakeszi, Pf. 52. Ára: 7500 Ft)

Dr. Bartha Dénes

Millenniumi Vadászati Almanach Baranya megye, 2000

A mutató kiadvány Baranya megye természetvédelméről, vadgazdálkodásáról és vadászatáról szól. A felelős szerkesztő, *Békés Sándor* munkatársai, *Turosz László*, *Videcz Ferenc* és *Somogyi Rózsa* alapos munkát végeztek.

A térség bemutatásával kezdődik a kiadvány, annak természeti értékeivel és azok védelméről olvashatunk. Az idők változásával jár új helyzettel és az új törvényekkel ismerkedhetünk. Alaposan elemezhetjük az ormánsági szarvas életerejét is. Az őzről, a vad-disznóról a vadászható apróvadakról, a dámvadról szerezhethetünk helyi ismereteket. A személyes rész kiemelten foglalkozik a térség vadásznagyjaival, legyen az a fegyver használatának alapos ismerője, a vadászszerszözök reparálója vagy a trófeából készítenő emlékek vagy használati tárgyak készítésének mestere. A művészi ceruza- és ecsetforgató vagy az objektívet és az exponálógombot időben oldó vadász is bemutatkozik. S nem hiányozhat az almanach végéről Baranya megye vadászati bibliográfiája.

Úgy tudni az ország millenniumi évére 14 megye készíti a maga almanachját, mely hasznos munka örömmel tölti el a ma olvasóját és hálával az utókor kutakodóját.

Erdészetről mindenkinek

Ezen a címen jelent meg az Editura Alutus Kiadó gondozásában egy igen hasznos kétnyelvű könyvecske. Az összeállítók – *Szabó Mária*, *Miklós István*, *Orbók Ilona* és *Orbók Sándor* erdőmérnökök – szándéka a Romániában erdőhöz jutott magánosok felvilágosító munkája. Mint a kétnyelvűség mutatja, elsősorban az erdélyi területeket érintő tulajdonosok forgathatják haszonnal.

Futaki János halálára

Az erdész kollégák nevében mondom most búcsúszót kedves munkatársunknak. Gyászolják Öt a csemetekert dolgozói, az Erdőgazda Kft., a Gyulai Erdészet, a Körösvidéki Erdészet munkatársai. Búcsúzik Tőle a Dél-alföldi Erdészeti Részvénytársaság valamennyi dolgozója. Ugyancsak elkészönnék Tőle az Állami Erdészeti Szolgálat és a Szaporítóanyag Felügyelőség munkatársai is. A Békés megyei erdész kollégák nevében az Országos Erdészeti Egyesület búcsúzik Tőle.

Kedves Barátaim!

Engedjétek meg, hogy gondolataimat a költők szavaival ékesítsem fel.

„Látjátok feleim, egyszerre meghalt és itt hagyott minket magunkra. Megcsalt. Ismertük őt. Nem volt nagy és kiváló, Csak szív, a mi szívünkhöz közel álló. De nincs már. Akár a föld. Jaj, összedől A kincstár.

Okuljatok mindannyian e példán. Ilyen az ember. Egyedüli példány. Nem élt belőle több és most sem él, S mint fán se nő egyforma két levél, A nagy időn se lesz hozzá hasonló.”
(*Kosztolányi Dezső*)

A szép múltú Békés városában töltött gyermekkor után a szegedi erdészeti technikumban szerzett technikus oklevelet 1973-ban. Később, amikor a munkája megkívánta, Sopronban tovább képezte magát, és az erdészeti növényvédelmi szaktechnikus oklevelet is megszerezte. Első munkahelye a Gyulai Erdészet bélmegyéri kerülete volt, ahol Kovács Péter bácsi mellett dolgozott. 1978-ban az erdőgazdaság bányászati csemetekertjébe került, ahol a kert vezetése mellett egy kisebb erdőterületet is kellett igazgatnia. 23 évig volt kerületvezető erdész ezen a helyen.

Ezen idő alatt az ország második legnagyobb nemesnyár csemetekertjében több, mint 12 millió nemesnyár fácskát nevelt fel és adott át erdősítésre. Ezekből jutott az ország szinte minden részére. Csak ebből a fajtából közel 12–13 ezer ha erdő létesülhetett. Ez a mennyiség megfelel az egész Békés megye erdőterületeinek csaknem a felével. Több millió egyéb fajú facsemetét is felnevelt, melyek közül egyesek még Hollandiába, Németországba és Angliába is eljutottak. Az utóbbi tíz évben számos díszfát, örökzöldet, cserjéj is termelt. Ezek közül talán egy-

A tartalom főbb címeiben: *Az erdő biológiája, erdőművelési módszerek, erdőhasználat, vadgazdálkodás, erdei melléktermékek, erdővédelem, erdőrendezés, erdőfelügyelet.*

Átfogó ismereteket ad tehát a százötven oldalas könyvecske, mely lényegretörően ismerteti az erdőgazdálkodás szükséges tennivalóit. Forrasság haszonnal az erdőtulajdonosok.

némely az itt összegyűlteket otthonát is díszíti. Kedves Barátaim!

Végezetül pedig, ahogy ígértem, hadd búcsúztassam el Futaki János kollégánkat Tóth Árpád sorával:

„Nyugtassa Isten, sírja örök ölen
Álmondjon éltet, mit sosem élhetett,
Míg bánatos, csondes szemével
Néz le a sírra a könnyöszű hold.”

Puskás Lajos

Szalai Imre 1939–2001

Váratlanul, közvetlenül nyugdíjba menetele után távozott közülünk.

Munkás élete után a megérdemelt pihenésben már nem lehetett része.

Gyermekkor óta tudatosan készült az erdész pályára.

A középfokú szakképzetséget 1957-ben szerezte meg.

Jó gyakorlati szakember volt. Pályája gyorsan ívelt fölfelé. 1958–60 között már önálló csemetekert-kezelői beosztást kapott.

1960 és 70 között kerületvezető, emellett fagyártmányüzemet és MÁV-rakodót is vezetett.

Ettől a beosztásától az őt ért sérelmek miatt kellett megválnia, és akkor került az erdészeti igazgatás területére.

1970 és 1979 között erdőfelügyelői munkakört látott el.

1980-tól a Budapesti Erdőfelügyelőség központjában, az igazgatási osztályon dolgozott.

1990-től osztályvezető-helyettes, majd az osztály megbízott vezetője.

Osztályvezetőnek csak azért nem nevezték ki, mert ehhez a jogszabályok felsőfokú végzettséget írtak elő.

Szalai Imre ízig-vérig erdész volt, és az is maradt a hatósági munkában is. Talán éppen ezért tudta azt is magas színvonalon, példaértékűen ellátni.

Alapos szakmai tudását segítőkészen megosztotta fiatalabb munkatársaival. Mint embert a szerénység, a szorgalom jellemezte.

Egész életében a magyar erdészekért, a magyar erdőért munkálkodott, e területen maradandót alkotva.

Tisztelettel őrizzük meg emlékét.

Dr. Gaál Györgyné

